

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Quæ conditiones in obedientia, præsertim religiosa, maximè
commendentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

expectat præceptum, & absque eo nihil vult face-
re. similiter nec seruus domino, nec filius patri,
nec vxor marito: imò sancti Patres commendant
maximè eam obedientiam, quæ præceptum non
expectans, ad nutum obedit. vide Basilium Con-
stitutur. Monast. c. 23. & Bernardum de præcepto &
dispensat. col. 4. ergo obedientia non solum respicit
præceptum, sed etiam nutum & inclinationem
Superioris.

Obedientia
dupl. accipitur.

Nomen
præcepti
aliquando
latè capi-
tur.

Respondeo, Obedientiam sæpè accipi pro virtu-
te, qua quis morem gerit alteri, præsertim Superi-
ori, faciendo quod ille cupit, siue præcipiat, siue
non. & hoc modo obedientia non solum respicit
præceptum (nisi hoc nomen latè sumatur, vt
comprehendat omne id quod Superior fieri cupit,
etiam si propriè non præcipiat) sed etiam inclina-
tionem & nutum Superioris: nam huic in bonis
& adiaphoris propter Deum se accommodare,
per se honestum est & laudabile. Iuxta hunc mo-
dum non dicitur perfectè obediens, qui requirit
præceptum propriè dictum, sed qui statim cognita
propensione Superioris, facit opus. vnde Alber-
tus cap. 3. de Virtutibus, ait: *Verus obediens num-
quam præceptum expectat, sed solum voluntatem
Prælati sciens vel credens, feruenter exequitur pro
præcepto; exemplo Domini nostri Iesu Christi, cui vo-
luntas & complacentia Patri summum præceptum
fuit.* Talis obedientia maximè requiritur in Re-
ligiosis; estque necessaria non solum ad bonam
& stauam gubernationem, sed etiam ad perfectio-
nem religiosæ vitæ. sicut enim valdè imperfe-
ctus & reprehensibilis est Christianus, qui nihil
vult facere, nisi quod Deus vel Ecclesia strictè
præcepit: ita valdè reprehensibilis est Religiosus,
qui Superiori aut Regulæ se non accommodat,
nisi interueniat tale præceptum. ratio est, quia Su-
perior locum Dei tenet, eique loco Dei inferior
se subiecit. Itaque in illo Deum intueri debet,
eiusque vocè tamquam Dei vocem accipere, iux-
ta illud Lucæ 10. *Qui vos audit, me audit;* quod
præclare docet D. Bernardus lib. de Præcepto &
dispensat. col. 6. Sicut ergo si à Christo visibiliter
regeretur, eius voluntati morem gerere deberet,
etiam absque præcepto; (id enim perfectio chari-
tatis & religionis, ad quam Religiosus adspirat,
postulare) ita morem gerere debet voluntati Su-
perioris, qui Christi locum tenet, & eius præst
nomine.

28
Cuius vir-
tutis opus
sit.

Petes, Ad quam virtutem pertinet iste obei-
diendi modus? non enim ad virtutem obedientiæ
strictè acceptæ; quia non interuenit strictum præ-
ceptum.

Respondeo, Pertinere ad virtutem illam, quæ
generatim & vulgò obedientia dicitur, cuius ratio
præcisè in eo consistit, quòd quis se voluntati Su-
perioris in operando accommodet, siue præci-
piat, siue non: hoc enim per se peculiarem honesti
rationem & laudem habet. potèst etiam esse actus
imperatus religionis, charitatis, & aliarum virtu-
tum. Si enim obtemperat Superiori ex reuerentia
erga Christum, cuius ille est vicarius, erit actus
Religionis: si autem quia Christo gratum, erit
actus charitatis. Pari modo, si facias ex reuerentia
erga Prælatum, erit actus obseruantie: si quia illi
gratum est, erit amicitia seu benevolentia. vide
Gregorium lib. 4. expost. in 1. lib. Regum, cap. 10.
Secundum tamen modum loquendi S. Scripturæ
& sanctorum Patrum, propriè virtus obedientiæ

est, quando quis ex animo præstat quod Superior
mandat, siue mandatum obliget, siue non obli-
get; siue id faciat ex reuerentia Superioris, siue ex
reuerentia Christi quem in Superiore inuenit, si-
ue vt Deo placeat, siue vt seipsum suoque affe-
ctus mortificet. Simili modo dicitur quis tempe-
rans, abstiniens, patiens, qui actus externos illarum
virtutum præstat, ex quocumque honesto affectu
id fiat. Non enim ex interno affectu, sed ex mate-
ria & opere externo virtutes distinguunt: quod
valdè notandum.

DUBITATIO V.

Quæ conditiones in obedientia, præsertim
religiosa, maximè commendentur.

Respondeo, Tres potissimum, cecitatem, prom-
ptitudinem, & fortitudinem. obedientia enim per-
fecta debet esse cæca, prompta, & fortis.

Cæca dupl. accipitur, Primò, Ad imperfectiones &
vicia Superioris, vt hæc non consideret, nec ob hæc
minùs ad obediendum parata sit, sed solum con-
sideret eum, cuius locum tenet: ad hunc enim quàm
maximè oculatam esse decet. monet hoc Domi-
nus Matth. 23. *Super cathedram Moysi sederunt
Scribe & Pharisei; omnia ergo quæcumque dixerint
vobis seruare & facite; secundum vero opera illo-
rum nolite facere.* & Apostolus ad Ephes. 6. *Serui
obedite dominis carnalibus cum timore & tremore, in
simplicitate cordis vestri, sicut Christo: non ad ocu-
lum seruientes, &c.* multo ergo magis hoc requiritur
in Religiosis respectu suorum Prælatorum.

Secundò, Debet esse cæca ad rationes præcepti
scrutandas; nempe vt non velit scire causas cur
quid præcipiatur; sed satis ei sit præcipi vel pro-
poni ab eo qui locum Dei tenet, nec constet per se
esse illicitum. hanc conditionem maximè com-
mendant Patres; Basilium Constitur. Monastic. ca-
pite 23. *Quemadmodum pastori suo oves obtempe-
rant, & viam quamcumque ille vult, ingrediuntur; sic
qui ex Deo pietatis cultores sunt, moderatoribus suis
obsequi debent, nihil omnino illorum in sua curiosius
perscrutantes, quando libera sunt à peccato.* Deinde
docet, Religiosos debere se gerere sicut instrumen-
tum in manu artificis, quod sine repugnantia feruit
ei ad omnia ad quæ voluerit. Cassianus de Institut.
renuntiantium lib. 4. cap. 41. *Quartum hoc præ om-
nibus excite, vt stultum te secundum Apostoli senten-
tiam facias in hoc mundo, vt sis sapiens; nihil scilicet
discernes, nihil diiudicans ex his quæ tibi fuerint im-
perata; sed cum omni simplicitate & fide obedientiam
semper exhibeas; illud tantummodo sanctum, illud v-
tile, illud sapiens esse iudicans, quidquid tibi vel lex
Dei, vel Superioris examen indixerit.* Et cap. 10. lo-
quens de Monachis Aegypti: *Vniuersa complere
quæ fuerint ab eo præcepta, tamquam si à Deo sint ce-
litus edita, sine ulla disquisitione festinant.* D. Greg.
1. 2. cap. 4. in 1. Regum: *Vera obedientia nec Præpo-
sitorum intentionem discernit, nec præcepta discernit:
quia qui omne vitæ suæ iudicium maiori subdidit, in
hoc solo gaudet, si quod sibi præcipitur, operatur: me scit
enim iudicare, qui quis perfectè didicerit obedire.*
D. Bernard. 1. de Præcept. & dispensatione col. 6.
*Sive Deus, siue homo vicarius Dei mandatum quod-
cumque, tradiderit, pari profecto obsequendum est cura,
pari reuerentia deferendum; ubi tamen Deo con-*

Superiori
tamquam
Deo obtem-
perandum.

rraria non precipit homo. & infra: *Quidquid vice Dei precipit homo, quod non sit tamen certum displicere Deo, haud secus omnino accipiendum est, quam si precipiat Deus, quid enim interest, virum per se, an per suos ministros, siue homines, siue Angelos, h. m. m. b. innotescat suum placitum Deo?* Idem alij passim; & in primis præclare S. P. N. Ignatius in sua de obedientia virtute epistola.

30
Cur eadem obedientia commendatur.

Ratio cur hoc tantopere commendetur, est, Primo, Quia sine tali modo obedientia vix potest constare pax & bona administratio in congregatione religiosa: erunt enim assidue disputationes & altercationes inter subditos & Superiores.

Secundo, Quia est contra humilitatem & modestiam religiosam, velle à Superioribus rationes exigere mandatorum: hoc enim non est se gerere vt subditum, sed vt parem; neque facere opus quia precipitur, sed quia iudicatur expediens; sicut cum homo illud suo iudicio & arbitrio facit.

Tertio, Quia debet in Superioribus agnoscere Christum, & illis tamquam Christo obedire; vt passim docent Patres, & D. Bernardus supra. vnde in Regula S. Benedicti dicitur, *Obedientia, quae maioribus prebetur, Deo exhibetur.* Idem colligitur ex Apostolo ad Ephes. 6. vbi iubet etiam seruos obedire dominis suis sicut Christo; & ex verbis Domini, Lucae 10. *Qui vos audit, me audit.*

Dices, Superior non est Christus, nec infallibiliter à Christo regitur: nam & falli in Dei voluntate de rebus dubijs percipienda, & in præcipienda fallere potest.

Quid si fallatur.

Respondet D. Bernardus: *Quid hoc refert tuam, qui conscius non es: presertim cum teneas de Scripturis, quia labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem ex ore eius requirent; quia Angelus Domini exercituum est.* & infra: *A quo demum diuina potius consilia requiruntur, quam ab illo, cui credita est dispensatio mysteriorum Dei? Ipsum proinde quem pro Deo habemus, tamquam Deum in bis, quae aperte non sunt contra Deum, audire debemus.* hæc ille. Itaque etiam si absolute falli possit Superior: tamen id non est vniquam in particulari presumendum, nisi de eo constet; eò quod singulari modo à Deo dirigatur; vt pote ab ipso ad alios in via salutis dirigendos constitutus.

In dubio obtemperandum.

Vnde etiam quando res post diligentem discussionem manet dubia, & de nullius graui præiudicio agitur, debet inferior obedire, vt omnes Doctores tradunt; de quo supra cap. 41. n. 77. Deinde etiam si forte in aliquo falleretur, id tamen inferiori non noceret, nec quidquam de merito ipsius detraheret; quia est error ipsi inculpatas, qui non impedit quò minus obedientia sit actus virtutis ex charitate vel religione proficiscens. Sicut cum quis dat eleemosynam homini opulento vel impio, putans esse pauperem vel sanctum: actus enim ex ipso motiuo, quo voluntas ad electionem operis impellitur, virtutis rationem accipit.

31
Certior directio ad salutem in obedientia.

His accedit quarta ratio, quod homo in hac vita non possit scire quid sibi in particulari expediat ad salutem: sæpe enim illa exercitia, quæ ipsi videntur maximè salutaria, sunt occasio lapsus & perditionis. vnde cuique in hac vita maximè desiderandum est, vt ita à Deo in omnibus dirigatur, sicut ipse nouit illius salutem expedire: in hoc enim situm est donum perseverantiae: atqui si hoc villo modo à Deo obtineri potest, obtinetur per simplicem & cæcæ obedientiam: ergo hæc maximi facien-

da. Minor probatur, quia si Christus per se ipsum visibiliter nos regeret in terris, & ad hunc finem profus illi nos permetteremus, & rogaremus ita ab illo regi; non est dubium quin nos ita regeret; ergo cum suo loco constituerit Superiores, quibus tamquam sibi ipsi voluit nos morem gerere; si nos illi totos permittamus propter Christum, fiducia bonitatis & prouidentia ipsius, non videtur dubitandum quin ita nos reget, sicut salutem expedire nouit. non enim minus potest nos regere per suos Vicarios, quàm per suam præsentiam corporalem. alioquin magno nobis damno fuisset huius præsentia subtractio; quod tamen falsum esse constat ex Scripturis. Hæc ratio bene expensa maximè debet mouere Religiosum vt totam vitam suam directionem Superiori pure permittat; sibi persuadendo, illud, quod ipse constituerit, meliorem exitum in ordine ad salutem habiturum.

Altera conditio est *Promptitudo* ad exequendum, nempe vt non expectet strictum præceptum, non differat, non tergiversetur, non excuset, non lentè & cum torpore ad opus accedat. hanc commendat Bernardus libro de Præcepto & dispens. col. 4. *Perfecta obedientia legem nescit, terminis non arctatur, neque contenta angustiis professionis, largiori fertur voluntate in latitudinem charitatis, & ad omne, quod iniungitur, spontaneo vigore liberalis alacrisque animi modum non considerans, in infinitum extenditur.* & tamen Superior non potest obligare nisi ad ea, quæ intra terminos professionis continentur, vt idem docet, vnde loquitur de non obligatorijs. Idem Sermone de virtute obedientia: *Verus obediens mandatum non procrastinat, sed parat aures auditui, linguam voci, manus operi, pedes iucri, & sic se totum intra se colligit, vt mandatum imperantis.* Idem commendat Basilius c. 23. constituit. monasticarum.

Valde tamen notandum est, non in omnibus hanc promptitudinem exhibendam; sed in iis tantum quæ ad Religionis exercitia, vel regularem disciplinam, aut mortificationem pertinent. Si enim Prælatura, Episcopatus, vel aliud minus honorabile imponitur, non est ordinariè laudabile se promptum & alacrem exhibere; sed expedit modestè deprecari, & expectare etiam præceptum; præsertim si agatur de Prælatura extra Ordinem suscipiendam: sic enim doctissimi & sanctissimi viri fecerunt, qui quantum potuerunt huiusmodi dignitates semper detrectarunt, nec nisi compulsi acceptarunt, ita fecerunt SS. Gregorius Nazianzenus, Ambrosius, Augustinus, Gregorius Magnus, Bernardus, Anselmus, Thomas, Laurentius Iustinianus, & alij. Ratio est, quia tam multæ dotes requiruntur vt quis sit idoneus ad Prælaturam, præsertim ad Episcopatum, (vt patet ex Apost. 1. ad Timoth. 3. & ad Titum 1.) vt arrogantia sit, putare se omnibus illis præditum. Accedit, quod itatus ille multis expositus sit periculis, propter opes & honores, propter occasiones & potestatem malè agendi, propter onus conscientia alienæ, propter defectum monitorum, propter delicias & blandimenta carnis, propter assiduas curas, distractiones & rerum exterminarum tractationem, & alia id genus salutis turbamenta.

Confirmatur hæc omnia ex D. Gregorio l. 35. si-
ue ultimo Moralium cap. 13. vbi docet, obedientiam in quibusdam rebus debere nihil propria affectionis habere, sed solo alterius imperio moueri;
in

33
In quibus hac promptitudo exhibenda.
Dignitates non facile acceptanda.

Confr. sermone Gregorij.

in aliis contra, debere multum habere de suo: quia, inquit, nonnumquam nobis huius mundi prospera, nonnumquam vero iubentur aduersa; sciendum summopere est, quod obedientia aliquando si de suo aliquid habeat, nulla est; aliquando autem si de suo aliquid non habet, minima: nam cum huius mundi successus precipitur, cum locus superior imperatur, is, qui ad percipienda haec obedit, obedientia sibi virtutem enacuat, si ad haec etiam proprio desiderio anhelat. rursum cum mundi despectus precipitur, cum probra adipisci & contumelia iubentur, nisi ex seipso animus haec appetat, obedientia sibi meritum minuit, &c.

Idem confirmat exemplo Moysis & Pauli: Moyses enim a Deo ipso vocatus ad praefecturam populi, ex humilitate detrectat & excusatur, & alium praefici rogat. Paulus vero ex diuina reuelatione Ierosolymam proficiscens, ubi grauius passus erat, non detrectat, sed alacriter ad omnia se comparat. *Moyses itaque* (inquit Gregorius) *ad prospera de suo nihil habet, quia precibus renuitur, ne Iraelitica plebi preferatur. Paulus ad diuersa etiam ex suo voto ducitur, quia malorum imminentium cognitionem praecipit, sed deuotione spiritus etiam ad ardua ferue scit. Ille praesens potestatis gloriam Deo voluit iubente declinare: iste Deo dura & aspera disponente, se studuit ad grauiora praeparare. Praecunte ergo virorumque, dumcum infracta virtute instruumur, ut si obedientia palmam apprehendere veraciter nitimur, prosperis huius saeculi ex sola iussione, aduersis autem etiam ex deuotione militemus. Haec ille.*

34 **Obiectio.** Dices, Religiosus voluntatem Superioris ducere debet pro diuina: atqui fas non est diuinam voluntati refragari; ergo.

Resp. Respond. Maior vera est, Primò, In praecipis. Secundò, Extra praecipitum, in iis, quae pertinent ad vita directionem, & exercitia Religionis. Tertio, In honoribus verò & Praelaturis acceptandis, non est voluntas diuina vt statim acceptemus; sed vt quantum in nobis est declinemus, deprecemur, & expectemus praecipitum. Idem placet prudenti Superiori, qui etiam huiusmodi declinationem laudare, & celere acceptione vituperare consuevit. facit enim inferior declinando huiusmodi, conferraneè suo statui; sicut & Superior imponendo: quare vterque facit laudabiliter. Itaque inferior declinando non facit contra voluntatem Superioris, nisi materialiter, donec accedat praecipitum. Quod confirmatur exemplo Moysis, qui detrectabat praefecturam populi, quam Deus illi volebat imponere; quia in re non faciebat contra voluntatem diuinam, nisi materialiter; nam Deo id ipsum placebat, vt ex Gregorio dictum est, nisi cum nimium tergierfabatur; tunc enim dicitur iratus Dominus, Exodi 4. vers. 14. vt sciamus in hac quoque re modum seruandum.

35 **3. Fortitudo.** Tertia conditio est, *Vt sit fortis*, scilicet in opere praecipito aggrediendo, & perseverando in illo; vt non detrectet exequi difficilia, & postquam inceperit, non resiliat ob difficultates occurrentes. Huius exemplar exhibuit Dominus, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis ad Philip. 3. Hanc fortitudinem commendat D. Basilius cap. 20. monast. constitut. *Oportet, inquit, in primis, vt is, qui se ad vita huius rationem contulerit, stabili, firma, immobilique voluntatis constantia sit, iudicioque tali, vt à malignis spiritibus neque concuti, neque loco pelli queat. Deinde animi firmitate tanta, vt ad mortem usque constantiam martyrum exhibeat, cum diuinis*

praecipis retinendis, tum obedientia erga magistros suos conseruanda. hoc enim totius vite institutum est caput. Chryl. Hom. 3. in 2. ad Corinth. valde fuse. Calfianus de Instit. renuntiant. lib. 4. c. 20. & alij.

Petes, Vtrum obedientia sit praestantior ceteris virtutibus?

Respond. Possè id quaeri vel de obedientia omnibus Christianis communi, quam *Christianam* vocare possumus: vel de obedientia religiosa. Si loquamur de *Christianam*, haec est praestantior ceteris virtutibus moralibus, excepta religione. Ratio est, Primò; Quia per hanc virtutem homo se subijcit Deo, Superioribus ecclesiasticis & temporalibus, in omnibus eorū praecipis exequendis, quae subiectio valde difficilis est, & ad plurima se extendit: hoc autem multò praestantius est, quam restituere ablata, seruare modum in voluptatibus, & cetera, quae per alias virtutes morales à religione distinctas, praestantur. Secundò, Quia continet actiones omnium virtutum, quatenus sunt in praecipito. respicit enim debitum, seu obligatione ex praecipito prouenientem in omni virtutis materia. Tertio, Quia obedientia sola virtus est, quae ceteras menti inserit, inserta quae custodit, vt S. Gregorius l. vlt. Moral. c. 12. ait: ex motiuo enim obedientiae homo impellitur ad officia & functiones omnium virtutum, (v.g. nunc ad ieiunium, nunc ad audiendum Sacrum, nunc ad frequentanda Sacramenta, nunc ad eleëmofynā, & sic de ceteris) per quas functiones illae virtutes generantur, augentur & conseruantur.

Hinc tamen non sequitur, esse omnibus virtutibus priorem: tum, quia illa necessario prior est, quia auctoritas praecipientis innotescit, nempe fides: tum quia saepe actus aliarum virtutum fiunt absque praecipito; tum quia infulio gratiae & virtutum potest praecedere omne opus virtutis, vt patet in paruulis. Ita D. Thomas ar. 3. ad 2.

Similiter non sequitur eam esse praestantior Theologicis, quia haec immediatè cum Deo mentem coniungunt, & ad omnes alias se extendunt, fides dirigendo, spes & charitas imperando, idque ex altiori motiuo; nec tantum ad opera praecipita, sed etiam ad consulta pertinent. Idem dico de virtute religionis: haec enim ipsum Deum colit, cum obedientia eius praecipitum dumtaxat intuetur. Deinde religio officia aliarum virtutum non minus ad suum finem, quam obedientia refert. Nec obstat quòd *obediencia sola* dicatur ceteras virtutes menti inferere; quia sola obligat ad actus omnium virtutum, nimirum quando sub praecipitum cadunt: & sola omnia praecipita intuetur; quae dum seruantur, omnes virtutes acquiruntur.

Si de *obediencia religiosa* agatur, haec etiam ceteris moralibus, etiam obedientia communi (non tamen religione) est excellentior. Primò, Quia per illam homo non solum in communibus & aliis praecipis, (vt obedientia communis) sed etiam in totius vite directione subijcit se alteri propter Deum, itaque deserit propriam voluntatem & potestatem viuendi arbitrio suo, & consequenter omnia solatia & oblectamenta, quae homines hinc capere solent, quod sanè maius est & difficilius, quam relinquere opes, aut honores, aut carnis oblectationes. opes enim & honores sunt bona externa, quae interdum ethnici propter cognitionem rerum naturalium adipiscendam deseruerunt. Oblectationes carnis solum ad corpus & sensus externos pertinent, & cum turpitudine verecundiaque con-

36 *An sit alius virtutibus praestantior.*

Christianam obedientiam praestantior ceteris moralibus, excepta religione.

Obediencia ceteras virtutes inserit.

Non tamen est prima.

Non est praestantior Theologicis & religio-

37 *Obediencia religiosa praestantior.*

iunctæ; unde etiam à multis ethnicis spreta. At potestas viuendi iudicio & arbitratu suo, est bonum spiritale, & præcipuum homini quia homo est, quod nullus vniquam Philosophus sibi contemnendum aut deserendum duxit. Itaque hoc ipsum propter Deum relinquere, est maioris perfectionis & meriti, quam relinquere opes, vel honores, vel carnis illecebras.

Confirmatur, quia in eo deseritur proprium iudicium & arbitrium in vitæ directione; ac proinde omnia ea, quæ homo iudicio suo agere, pati, consequi, habere, retinere, elargiri potest. Itaque per hanc obedientiam homo non minus deserit sponte, quam per seruitutem amittit inuitè; quæ tamen morti æquiparari solet.

38 Secundo, Quia cum in hac obedientia subijciatur se Religiosus homini propter Deum, includit ipsa non solum nudam virtutem obedientiæ, quæ respicit debitum præcepti, sed etiam virtutem religionis & charitatis; vt colligitur ex D. Thoma ar. 3. ad 1.

Tertio, Quia obedientia religiosa est ex voto: hæc enim subiectio Deo promittitur: unde est instar sacrificij, quo homo seipsum totum, animam & corpus, intellectum & voluntatem, & totam vitæ rationem Deo offert. Itaque etiam hac ratione includit virtutem religionis.

Hinc facile intelligi potest quomodo *melior sit obedientia quam victima*: etsi enim oblatio victimarum sit actus religionis; tamen subiectio suæ voluntatis sub Deo (in qua consistit obedientia) est etiam actus religionis, si fiat ex voto, aut ex reuerentia erga maiestatem diuinam; vel charitatis, si studio gratificandi Deo. deinde res nobilior exhibetur: nam vt ait Gregorius lib. vlt. Moral. c. 12. hunc locum ad suum propositum exponens vel accommodans: *Per victimas aliena caro, per obedientiam propria voluntas mactatur*, id est, propter Deum deseritur. Quamuis alium sensum videantur habere verba illa; (quæ sunt Samuelis & Saül 1. Reg. 15.) nimirum melius esse, omiſſis victimis non præceptis, facere quod Deus præcepit, quam omiſſo diuino præcepto offerre victimas voluntarias, aut etiam prohibitas; sicut fecit Saül.

Ex dictis colligi possunt quatuor obedientiæ gradus.

39 Primus est, Exequi exterius quod præcipitur. Secundus est, Voluntatem suam omnino subijcere voluntati Superioris, ita vt libenter facias propter Deum, quidquid ipse mandauerit.

Tertius est, Subijcere iudicium suum iudicio Superioris, credendo id melius esse, vel meliorem exitum habiturum quod ipse iusserit.

Quartus, Hæc obseruare non solum in ijs quæ strictè præcipit, sed etiam quæ non præcipit, sed solum fieri desiderat.

DUBITATIO VI.

Quid inobedientia, & quale peccatum.

D. Thomas qu. 105.

40 Sicut dictum est obedientiam dupliciter accipi; ita quoque inobedientia dupliciter vsurpatur, materialiter & formaliter. *Materialis inobedientia* est cuiusvis præcepti præuaricatio. hoc modo omne peccatum est inobedientia quædam; nam per omne peccatum violatur aliquod præceptum ma-

gnum vel paruum, in re graui vel leui, cum perfecta vel imperfecta animaduersione; adeo vt contradictionem implicet, esse peccatum, & non esse contra præceptum. Itaque hæc notio inobedientia includitur in omni peccato, tamquam ratio generica, vel vt circumstantia quædam generalis; iuxta diuersum modum explicandi rationem peccati. Simili modo in omni peccato est offensio Dei, quatenus est contra amicitiam & amorem ipsi debitum; vilipensio & quidam contemptus; vt est contra estimationem Dei; irreligiositas, vt est contra reuerentiam & honorem; ingratitude, vt est contra beneficiorum ipsius recognitionem. *Inobedientia* tamen ratio clariùs apparet in omni peccato, magisque videtur intrinseca: quia desciscere à legē & regula operandi, in omni gente peccatum dicitur. unde peccatum ex D. Ambrosio definitur solet *caeleſtium inobedientia mandatorum, & diuini præuaricatio præcepti*.

Formalis est, quando quis præceptum violat ea intentione vt illud violet, & ei suo facto aduertetur. hac ratione est propria species peccati ab aliis distincta, per quam contemnitur præceptum, vel ipse præcipiens.

Notandum autem est, hanc inobedientiam esse contra duplex præceptum, videlicet contra præceptum, quod expressè intentione violatur, à quo habet suam speciem, & rationem inobedientia formalis; & contra præceptum, quo talis violatio prohibetur; scilicet, Non contemnes præceptum Superioris, non violabis ex contemptu: & hinc habet rationem genericam, sicut alia peccata: nam hoc modo est contra præceptum materialiter, & solum materialis inobedientia; cum hoc præceptum non contemnat.

Petes Primò, Vtrum sicut datur præceptum, quo vetatur inobedientia formalis, ita quoque datur præceptum, quo obedientia formalis præcipiatur.

Respondet, non dari, si loquamur de executione bonorum operum. ratio est, quia numquam est necessarium vt faciamus opus bonum præcisè quia debitum ex præcepto: sufficit vt illud faciamus propter intrinsecam ipsius honestatem, aut vt Deo placeamus; sic enim abundè satisfacimus præcepto: *plenitudo enim legis est dilectio*. Itaque nullum inuenitur præceptum Dei, aut Ecclesiæ, quo iubeamur facere opus hac intentione: omnia enim præcepta iubent opus fieri simpliciter secundum propriam honestatem.

Nec obstat præceptum, quo iubemur obedire Superioribus, *et sicque subiaccere*: huic enim satisficit, partim si ea quæ iubent faciamus, etiam si non illa intentione formali satisfaciendi præcepto: partim si velimus illis subesse; quod velle possumus propter amorem Dei, absque formali affectu obedientia. Dum tamen implemus aliquod præceptum, obligamur non habere intentione implentioni contrariam: hoc enim esset contempnere præceptum. cum hac tamen intentione non implendi præcepti, potest impleri præceptum re ipsa; ita vt non sis illius præuaricator, nec tenearis rursus opus præceptum exequi; nam per præceptum solum intenditur vt opus virtutis fiat, non autem vt ex affectu satisfaciendi præcepto fiat. vt tamen euites internum peccatum contra præceptum, requiritur vt reuocet animum non implendi præcepti; & ita cupias opere illo præterito satisfacisse obligationi. Ordinariè tamen homo non implet præceptum

Multa sunt peccata generalia in omni peccato.

Formalis inobedientia.

41

42 An obedientia formalis sit præcepta.

43

Obedientia quomodo melior quæ victima.

39 Quatuor gradus obedientia.

40 Omne peccatum inobedientia quod est.